

Uchwała Nr
Rady Gminy Zarzecze
z dniar.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zarzecze na
lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r., poz. 1426 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021, poz.1249 ze zm.)

Rada Gminy Zarzecze uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zarzecze na lata 2024-2030, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała Nr XXIV/169/2020 Rady Gminy Zarzecze z dnia 30 grudnia 2020r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zarzecze na lata 2021-2026

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zarzecze.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. W 2020 roku w gminie Zarzecze opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zarzecze na lata 2021 – 2026. W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, konieczne jest opracowanie nowego programu na kolejne lata.

W związku ze zmianą przepisów Zespół Interdyscyplinarny w gminie Zarzecze /do którego zadań należy m.in. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej/ opracował, a w dniu 13.12.2023r. podczas posiedzenia przyjął projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zarzecze na lata 2024-2030

Anna Krzeszowska-Gwóźdź

Uchwała nr 4/2023

Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Zarzecze

z dnia 13 grudnia 2023r.

**w sprawie przyjęcia projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zarzecze na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 9b ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) Zespół Interdyscyplinarny w gminie w Zarzeczu uchwała, co następuje:

§ 1

Zespół Interdyscyplinarny w gminie Zarzecze przyjmuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zarzecze na lata 2024-2030 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały

§ 2

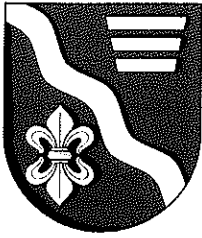
Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Zarzecze

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej powzięcia.

Podpis:

1. *Monika Kmiciele*.....
2. *Beata Stepaniak*.....
3. *Agata Kuku*.....
4. *Beata Ziemiako*.....
5. *Monika Sosnowska*.....
6. *Anna Lobo*.....
7. *Justyna Yurzej*.....
8. *Anna Krenemio-Gmirek*.....
9.
10.
11.

projekt

Załącznik

do Uchwały Nr

Rady Gminy Zarzecze

z dnia

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY ZARZECZE
NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
II. PODSTAWA PRAWNA	7
III. „NIEBIESKA KARTA” I DZIAŁANIA INTERDYSCYPLINARNE.....	8
IV. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE ZARZECZE.....	10
V. PRZEMOC DOMOWA – ANALIZA DANYCH Z TERENU GMINY ZARZECZE NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEGO BADANIA ANKIETOWEGO.....	14
VI. ANALIZA SWOT	29
VII. REALIZACJA PROGRAMU.....	31
VIII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE.....	36
IX. ADRESACI PROGRAMU	37
X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	37
XI. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	37
XII. OBSŁUGA PROGRAMU	38
XIII. FINANSOWANIE PROGRAMU	38

WSTĘP

Przemoc jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata, stanowi poważny problem społeczny i duże zagrożenie dla rodziny, jak również dla poszczególnych jej członków. Stosowanie przemocy jest zjawiskiem dość powszechnym, pojawia się tam gdzie istnieją nierówne relacje. Ludzie doświadczają przemocy niezależnie od statusu społecznego, posiadanego wykształcenia, czy majątku. Niestety statystyki i badania prowadzone nad tym zjawiskiem nie potwierdzają rzeczywistego zjawiska przemocy, gdyż ofiary przemocy często nie zgłaszają problemu, często ze względu na to, że nie widzą możliwości jego rozwiązania, przez wstyd, czy też ze względu na napiętnowanie społeczne i wciąż istniejące w społeczeństwie utarte stereotypy.

Jednym z podstawowych zadań państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz a zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Należy pamiętać, że przemoc narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia a także poszanowania godności osobistej. Aby zapewnić każdemu bezpieczeństwo, poszanowanie ich praw i wolności a także równe traktowanie, władze publiczne podejmują szereg działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

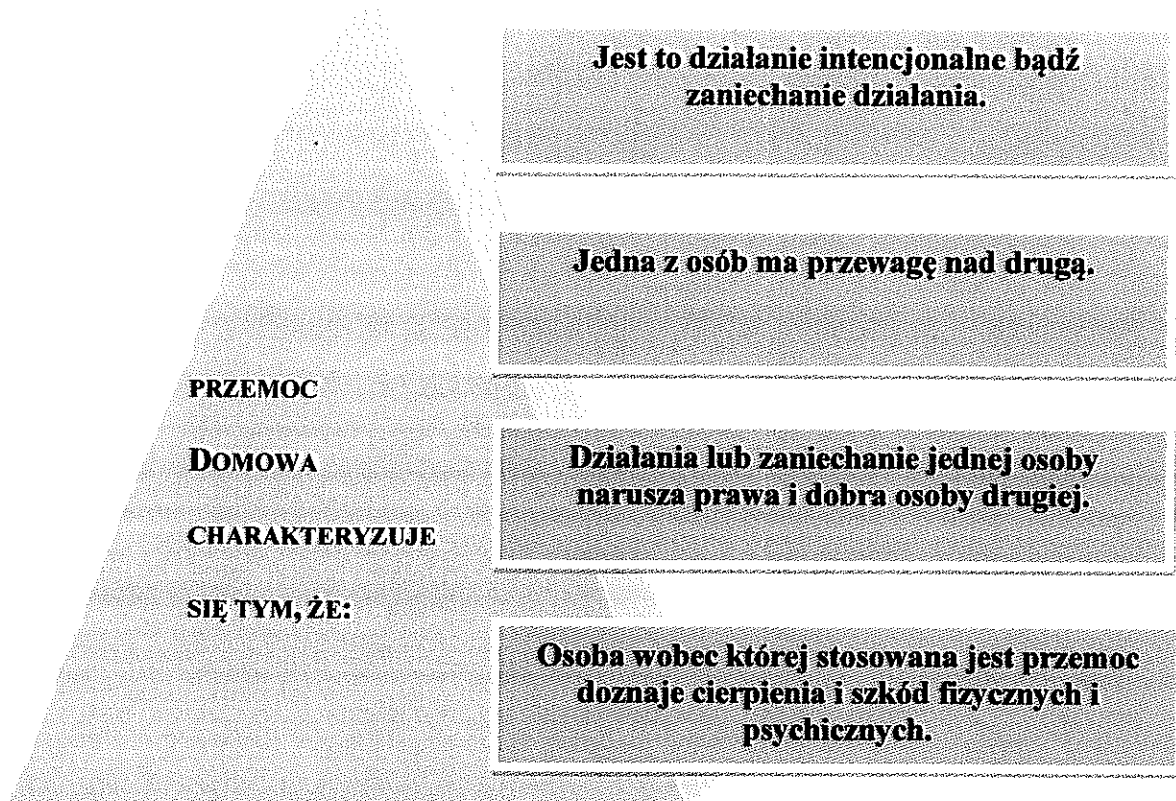
Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy domowej. W 2020 roku w gminie Zarzecze opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zarzecze na lata 2021 – 2026. W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, konieczne jest opracowanie nowego programu na kolejne lata.

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.) definiuje przemoc domową jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doświadczającej przemocy domowej, narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, w szczególności naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej

zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Za osobę doznającą przemocy domowej, zgodnie z cytowaną powyżej ustawą należy uważać: małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków, rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, małoletniego wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Należy pamiętać, że przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana na podstawie przepisów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy następujące formy przemocy domowej: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc, zaniedbanie. Każda z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki, ma też jednak wiele elementów wspólnych, chociażby to, że każda przemoc powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna.

Formy przemocy domowej:

- Przemoc fizyczna /bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne
- Przemoc psychiczna /izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne/
- Przemoc ekonomiczna /niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne/

- Przemoc seksualna /zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne/
- Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej /wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne/
- Inne /zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne/

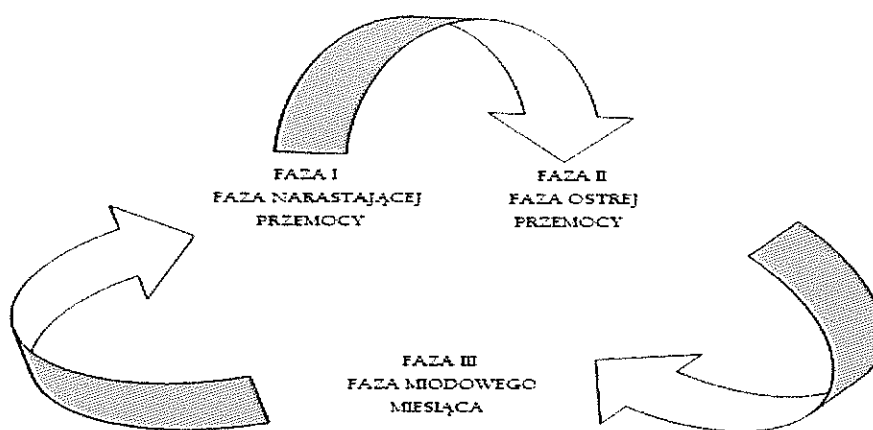
Zazwyczaj różne formy przemocy łączą się ze sobą i są stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby.

Dla zrozumienia, dlaczego tak trudno osobom doznającym przemocy zmienić swoją sytuację ważne jest, aby przyjrzeć się specyfice relacji między osobą stosującą przemoc a ofiarą.

Zdecydowana większość ofiar nie doświadcza przemocy w sposób ciągły. Przemoc ma bowiem charakter cykliczny. Obecność tych cykli lepiej wyjaśnia proces wiktylizacji osób doznających przemocy, a także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności. W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- **Faza narastania napięcia**, to pierwsza faza cyklu, tj. tworzenia i budowania napięcia. W tej fazie wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna dziać się coś złego. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana, osoba doznająca przemocy natomiast obarcza się winą i stara się unikać awantur.
- **Faza gwałtownej/ostrej przemocy**, to druga faza cyklu, tj. wybuchu, incydentów bicia. Agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary. To w tej fazie ofiary najczęściej decydują się wezwać pomoc lub złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.
- **Faza „miodowego miesiąca”**, to trzecia faza cyklu, tj. uspokojenia i miłości, w czasie której sprawca wyraża skruchę, często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub

zachowuje się, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza ta nie trwa długo, jest przemijająca, po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy powtarza się. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać, dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej jest w szczególności:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Rozdział drugi Pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 poz. 901 z późn. zm)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151 t.j.)

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 poz. 1426 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 poz. 1359 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 poz. 1870)
- Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023r., poz. 1232)

III. „NIEBIESKA KARTA” I DZIAŁANIA INTERDYSCYPLINARNE

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska karta A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

„Niebieska Karta” to procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, sądu rodzinnego. Przedstawiciele tych podmiotów realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań, monitorowanie procedury "Niebieskie Karty", kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

Grupy diagnostyczno-pomocowe powoływane są przez Zespół Interdyscyplinarny, w skład której wchodzi przede wszystkim pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej i funkcjonariusz Policji.

Pracownik socjalny powołany do grupy diagnostyczno-pomocowej w szczególności pracuje z osobą doznającą przemocy domowej i opracowuje indywidualny plan pomocy, natomiast funkcjonariusz Policji pracuje z osobą stosującą przemoc domową.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- 8) zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty",

b) wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";

10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej; asystent rodziny; nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego; osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;

przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a w sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

W planowaniu pomocy należy dążyć do zintegrowania działań różnych instytucji. Zdarza się, że pracownicy poszczególnych instytucji podejmują niezależne od siebie próby interwencji wobec rodziny. Nierzadko działają na rzecz jednej osoby z rodziny, nie uwzględniając całego systemu rodzinnego, co nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Tymczasem zaplanowanie i realizacja wspólnych działań oraz skierowanie ich do całej rodziny z problemem przemocy, w zdecydowany sposób zwiększa ich efektywność. Praktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej pokazuje, że jedynie wspólne działanie przedstawicieli różnych podmiotów, uwzględniające potrzeby wszystkich członków rodziny, mogą zainicjować proces zmian służący zatrzymaniu przemocy.

IV. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE ZARZECZE

Dla zobrazowania skali zjawiska należy dokonać analizy problemów społecznych w gminie Zarzecze.

Liczba mieszkańców gminy Zarzecze:

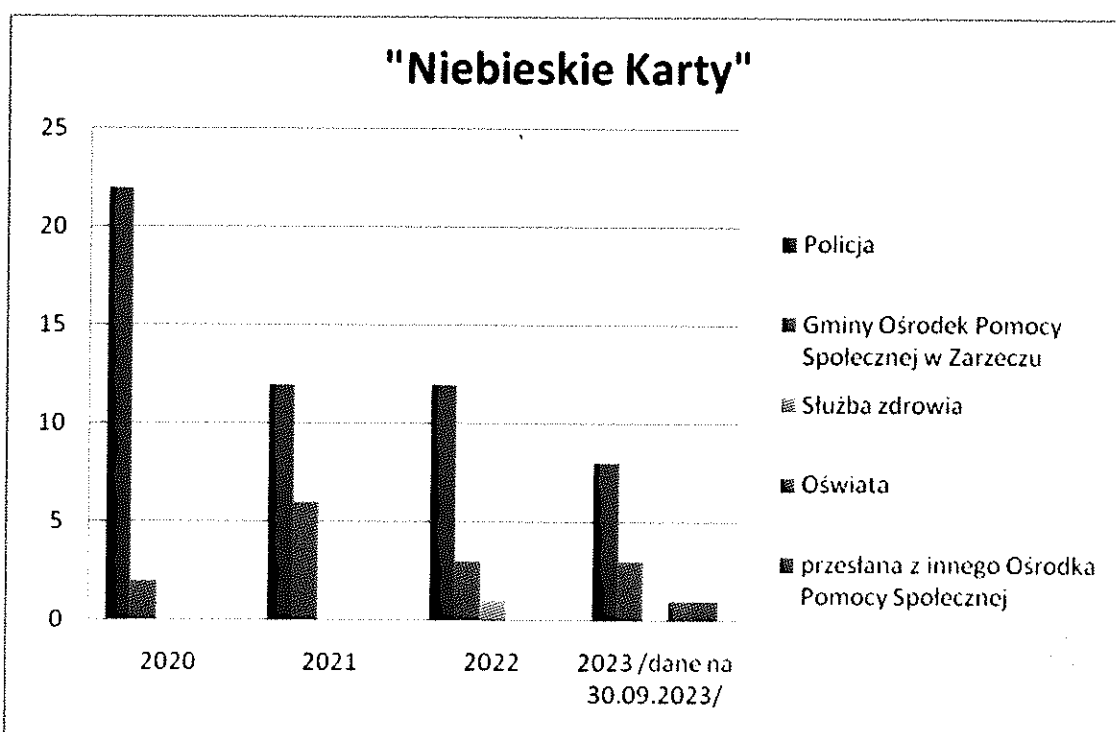
- na dzień 31.12.2020r. 7207 mieszkańców, w tym 3623 kobiet i 3584 mężczyzn;
- na dzień 31.12.2021r. 7162 mieszkańców, w tym 3621 kobiet i 3541mężczyzn;
- na dzień 31.12.2022r. 7176 mieszkańców, w tym 3628 kobiet i 3548 mężczyzn;
- na dzień 30.09.2023r. 7162 mieszkańców, w tym 3633 kobiet i 3529 mężczyzn.

Liczba mieszkańców nieznacznie zmniejszyła się.

Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarzeczu wynika, że:

- w 2020 r. z pomocy skorzystało 116 rodzin (294 osób w rodzinach), ze świadczeń pieniężnych skorzystało 95 rodzin, z pracy socjalnej skorzystało 198 rodzin, powodem przyznania pomocy było najczęściej bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, w 2 przypadkach przemoc w rodzinie, zaś w 14 przypadkach nadużywanie alkoholu;
- w 2021 r. z pomocy skorzystało 105 rodzin (253 osoby w rodzinach), ze świadczeń pieniężnych skorzystało 88 rodzin, z pracy socjalnej skorzystało 250 rodzin, powodem przyznania pomocy było najczęściej bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, w 2 przypadkach przemoc w rodzinie, zaś w 15 przypadkach nadużywanie alkoholu;
- w 2022 r. z pomocy skorzystało 90 rodzin (248 osoby w rodzinach), ze świadczeń pieniężnych skorzystało 75 rodzin, z pracy socjalnej skorzystało 198 rodzin, powodem przyznania pomocy było najczęściej bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, w 1 przypadku przemoc w rodzinie, zaś w 13 przypadkach nadużywanie alkoholu
- w 2023r. (dane za pierwsze półrocze) z pomocy skorzystało 70 rodzin (200 osoby w rodzinach), ze świadczeń pieniężnych skorzystało 63 rodzin, z pracy socjalnej skorzystało 83 rodzin, powodem przyznania pomocy było najczęściej bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, w 1 przypadku przemoc domowa, zaś w 8 przypadkach nadużywanie alkoholu

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmniejsza się, zwiększa się praca socjalna, w szczególności wzrost w roku 2021.

Z analizy „Niebieskich Kart” wynika, że:

- w 2020 r. założono 24 „Niebieskie Karty”, w tym: 22 zostały założone przez Policję, 2 założone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu, W 8 przypadkach w rodzinie występował problem nadużywania alkoholu, w 5 rodzinach znajdowały się dzieci,
- w 2021 r. założono 18 „Niebieskie Karty”, w tym: 12 zostało założonych przez Policję, 6 założonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu. W 10 przypadkach w rodzinie występował problem nadużywania alkoholu, w 6 rodzinach znajdowały się dzieci,
- w 2022r. założono 16 „Niebieskie Karty”, w tym: 12 zostało założonych przez Policję, 3 zostały założone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu, 1 przez służbę zdrowia. W 11 przypadkach w rodzinie występuje problem nadużywania alkoholu, w 9 rodzinach znajdowały się dzieci,
- w 2023r. (dane na dzień 30.09.2023r.) założono 8 „Niebieskie Karty”, w tym: 3 zostało założonych przez Policję, 3 zostały założone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu, 1 przez oświatę, 1 przesłana z innego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 4 przypadkach w rodzinie występuje problem nadużywania alkoholu, w 6 rodzinach znajdują się dzieci.

Z powyższych danych wynika, że zmniejszyła się liczba założonych NK, najwięcej założonych NK było przez Policję

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że:

- w 2020r. skierowano do sądu 14 spraw, przebadano przez biegłych 14 osób,
- w 2021r. skierowano do sądu 14 spraw, przebadano przez biegłych 14 osób,
- w 2022r. skierowano do sądu 20 spraw, przebadano przez biegłych 20 osób.
- w 2023r. (dane na dzień 30.09.2023r.) skierowano do sądu 10 spraw, przebadano przez biegłych 3 osoby.

Z powyższych danych wynika, że w 2022r. najwięcej skierowano spraw do Sądu oraz przebadano przez biegłych.

Z danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wynika, że:

- w 2020r. było 6 rodzin objętych nadzorem kuratora w tym: we wszystkich rodzinach były małoletnie dzieci, w 8 występował problem alkoholowy a w 5 rodzinach występował problem przemocy,

- w 2021r. było 6 rodzin objętych nadzorem kuratora w tym: we wszystkich rodzinach były małoletnie dzieci, w 7 występował problem alkoholowy a w 3 rodzinach występował problem przemocy,
- w 2022r. było 14 rodzin objętych nadzorem kuratora w tym: we wszystkich rodzinach były małoletnie dzieci, w 4 występował problem alkoholowy i problem przemocy,
- w 2023r. (dane na dzień 30.09.2023r.) było 11 rodzin objętych nadzorem kuratora w tym: we wszystkich rodzinach były małoletnie dzieci, w 4 występował problem alkoholowy i problem przemocy.

Z powyższych danych wynika, że w 2022r. wzrosła liczba rodzin objęta nadzorem kuratora.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Przeworsku wynika, że:

- na dzień 31.12.2020r. – 354 osób, w tym 203 kobiety, z tym z prawem do zasiłku 67 ogółem, w tym kobiet - 36
- na dzień 31.12.2021r. – 375 osób, w tym 222 kobiety, z tym z prawem do zasiłku 60 ogółem, w tym kobiet – 32
- na dzień 31.12.2022r. – 342 osób, w tym 198 kobiety, z tym z prawem do zasiłku 58 ogółem, w tym kobiet – 36
- na dzień 30.09.2023r. – 314 osób, w tym 177 kobiety, z tym z prawem do zasiłku 51 ogółem, w tym kobiet – 30

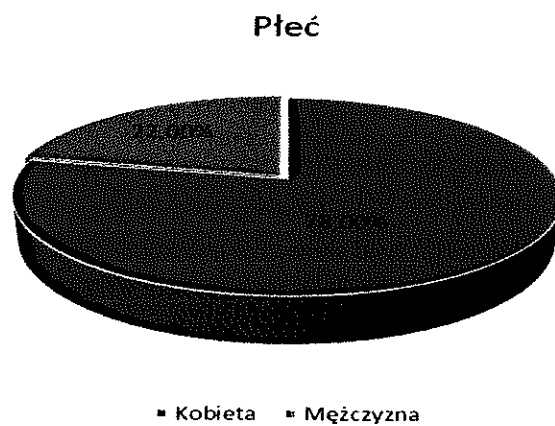
Z powyższych danych wynika, że zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych.

Analizując dane statystyczne wynika, że ok. 3-4 % ludności gminy korzysta z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarzeczu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Uwzględniając przyczyny, najczęstszym powodem udzielania pomocy było: niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba. Ze zgromadzonych informacji wynika, że w gminie Zarzecze zjawisko przemocy domowej często łączy się z uzależnieniem od alkoholu. W nielicznych przypadkach pojawiają się inne przesłanki takie jak: typ osobowości czy choroba. Głównymi sprawcami przemocy domowej są mężczyźni, natomiast ofiarami w głównej mierze kobiety. Podsumowując przedstawione dane, a zwłaszcza biorąc pod uwagę bezrobocie, jako najczęstszy powód korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarzeczu, jak również liczbę osób i rodzin z problemem alkoholowym należy założyć, że potencjalnych ognisk występowania przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze jest więcej, niż te ujęte w danych

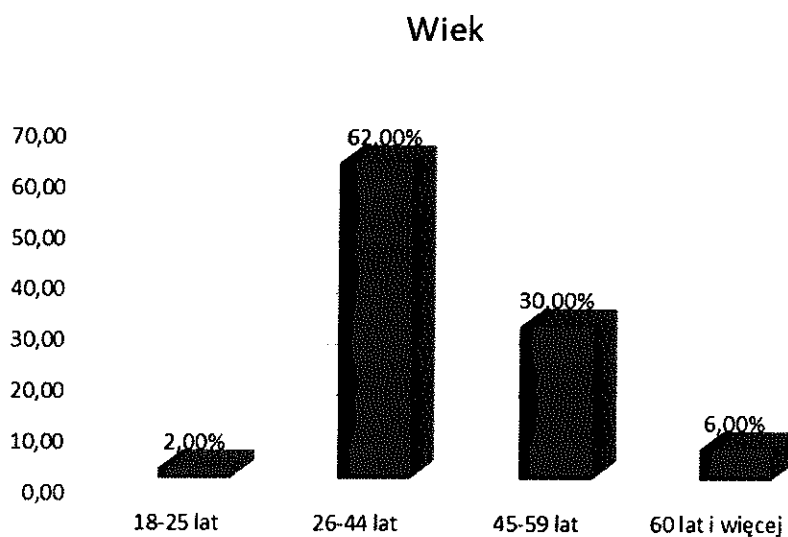
statystycznych. Problem przemocy występuje, stąd potrzeba diagnozowania, monitorowania oraz organizowania pomocy.

V. PRZEMOC DOMOWA – ANALIZA DANYCH Z TERENU GMINY ZARZECZE NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEGO BADANIA ANKIETOWEGO

W miesiącach październik – listopad 2023r. wśród dorosłych mieszkańców gminy Zarzecze zostały przeprowadzone ankiety dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze.

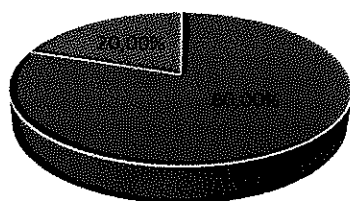

W badaniach wzięło udział 50 dorosłych osób, mieszkańców gminy Zarzecze, z czego 78% stanowiły kobiety, natomiast 22% mężczyźni.

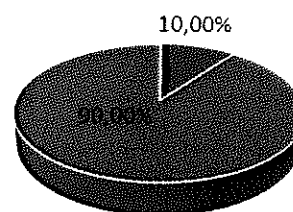
Uczestnikami badania były w przeważającej części osoby w przedziale wiekowym 26-44 lata – 62%, niemal 1/3 badanych to osoby w wieku 45-59 lat. Zaledwie 6% ankietowanych to osoby w wieku 60 lat i więcej i 2% osoby do 25 roku życia.

Aktywność zawodowa

■ Tak ■ Nie

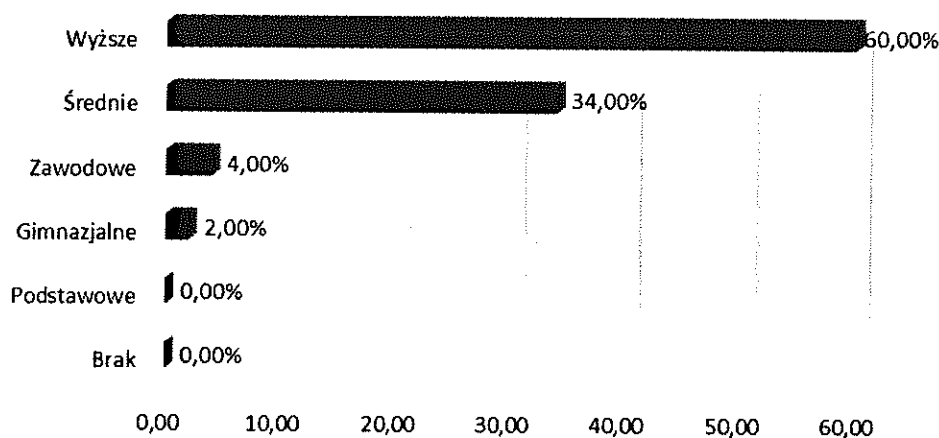
Kontynuacja nauki

■ Tak, uczę się, studiuje ■ Nie

W zdecydowanej większości: 80% osoby biorące udział w badaniu ankietowym to osoby aktywne zawodowo, natomiast 20% uczestników badania nie było czynne zawodowo. Jedynie 10% respondentów uczy się, studiuje.

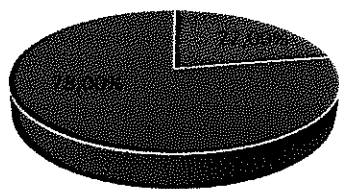
Wykształcenie

Mieszkańcy gminy Zarzecze wypełniający ankiety to w 60% osoby z wyższym wykształceniem, 34% badanych to osoby ze średnim wykształceniem, natomiast 4% ankietowanych miało wykształcenie zawodowe, a 2% gimnazjalne.

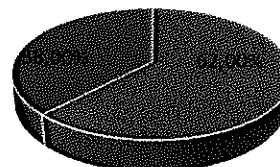
Ankietowanym zadano szereg pytań dotyczących zjawiska przemocy domowej, form przemocy, potencjalnych ofiar i domniemanych sprawców przemocy domowej. Zaprezentowano również katalog działań skierowanych do ofiar przemocy, sprawców oraz działań mających na celu zapobieganie występowania zjawiska przemocy lub niwelowanie skutków tego zjawiska. Poniżej przedstawiono zestawienie uzyskanych podczas badania danych.

Czy doświadczał/a Pan/i przemocy?

■ Tak ■ Nie

Czy słyszał/a Pan/i o osobach w gminie, które doświadczały przemocy?

■ Tak ■ Nie

Za zadowolający uznaje się fakt, że 78% badanych nie doświadczyło osobiście zjawiska przemocy, natomiast 62% ankietowanych przyznało, że słyszało o osobach mieszkających na terenie gminy Zarzecze, które doświadczały takiego zjawiska. Na uwagę wskazuje fakt, iż zgodnie z art. 12 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora. Osoby będące świadkami przemocy domowej powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 1 Rodzaje przemocy występujące na terenie gminy Zarzecze

Jakie według Pana/i rodzaje przemocy domowej występują na terenie gminy	Liczba odpowiedzi	%
Przemoc fizyczna /bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne/	23	23,47
Przemoc psychiczna /izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne/	33	33,67
Przemoc ekonomiczna /niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne/	13	13,27
Przemoc seksualna /zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne/	5	5,10
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej /wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne/	15	15,31
Inne /zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków	9	9,18

odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne/		
Ogółem	98	100

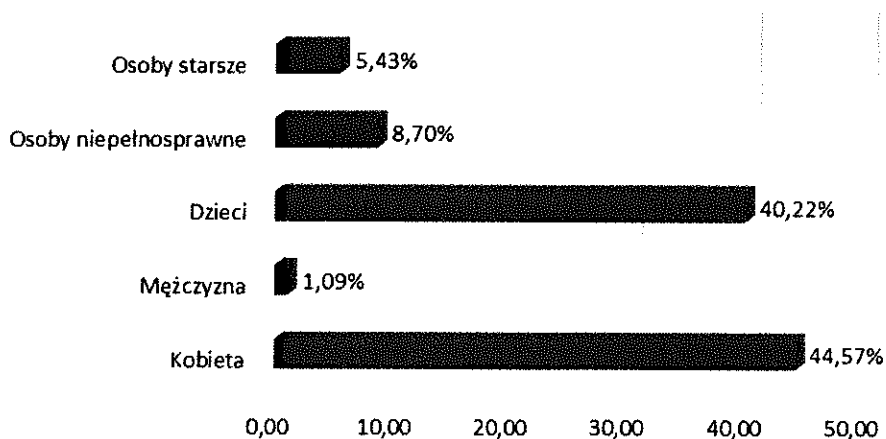
Odpowiadając na pytanie dotyczące rodzajów przemocy domowej występujących na terenie gminy Zarzecze ankietowani mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. Najwięcej osób zaznaczyło odpowiedź dotyczącą przemocy psychicznej tj. izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne – 33,67% wszystkich odpowiedzi. Na drugim miejscu wskazano przemoc fizyczną tj. bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne – 23,47% wszystkich odpowiedzi. Ponad 15% wszystkich odpowiedzi stanowi przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej tj. wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rosyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają itp. Za najrzadziej występującą formę przemocy ankietowani uznali przemoc seksualną tj. zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne – 5,10% wszystkich odpowiedzi.

Tabela 2 Najczęstsze przyczyny stosowania przemocy

Jaka według Pana/i jest najczęstsza przyczyna stosowania przemocy?	Liczba odpowiedzi	%
Nadużywanie alkoholu	47	16,91
Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów	25	8,99
Wzorce wyniesione z domu rodzinnego	27	9,71
Uwarunkowania biologiczne – cechy osobowościowe	8	2,88
Niski poziom umiejętności wychowawczych	18	6,47
Brak komunikacji w rodzinie	30	10,79
Sięganie po środki odurzające i substancje psychoaktywne	17	6,12
Choroba psychiczna	19	6,83
Trudna sytuacja materialna, bezrobocie	19	6,83
Złe zachowanie, nieposłuszeństwo dzieci	5	1,80
Negatywny wpływ środowiska	13	4,68
Silny stres, nerwowość	31	11,15
Temperament	6	2,16
Prowokacyjne zachowanie osoby doznającej przemocy	5	1,80
Narkomania	8	2,88
Ogółem	278	100

Uczestników badania poproszono o wskazanie od 3 do 5 najczęstszych przyczyn stosowania przemocy. Największą liczbę wskazań usyskało nadużywanie alkoholu – 16,91% odpowiedzi, alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniami i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością. Często osoby stosujące przemoc wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Zdaniem ankietowanych to silny stres i nerwowość stanowią przyczynę stosowania przemocy – 11,15% odpowiedzi. Według badanych również brak komunikacji w rodzinie, który przekłada się na relacje pomiędzy członkami rodziny i prowadzi do sytuacji konfliktowych stanowi przyczynę przemocy – 10,79% wszystkich odpowiedzi, może to być połączone z kolejną przyczyną stosowania przemocy: wzorce wyniesione z domu rodzinnego – 9,71% wskazań. Bardzo często dzieci przejmują niewłaściwe wzorce komunikacji od rodziców, opiekunów i stosują je w dorosłym życiu. Kolejną przyczyną stosowania przemocy, która uzyskała niemal 9% wszystkich wskazań jest nieumiejętność rozwiązywania konfliktów. Choroba psychiczna i trudna sytuacja materialna, bezrobocie, to kolejne przyczyny stosowania przemocy, które uzyskały po 6,83% wszystkich odpowiedzi uzyskały, przyczyny te powodują napięcia oraz sytuacje stresowe mogące zakończyć. Po 8 osób uznało że przyczyną stosowania przemocy są uwarunkowania biologiczne-cechy osobowościowe oraz narkomania. Najbardziej respondenci jako przyczyny stosowania przemocy podawali złe zachowania, nieposłuszeństwo dzieci oraz prowokacyjne zachowania osoby doznającej przemocy po 1,80% odpowiedzi.

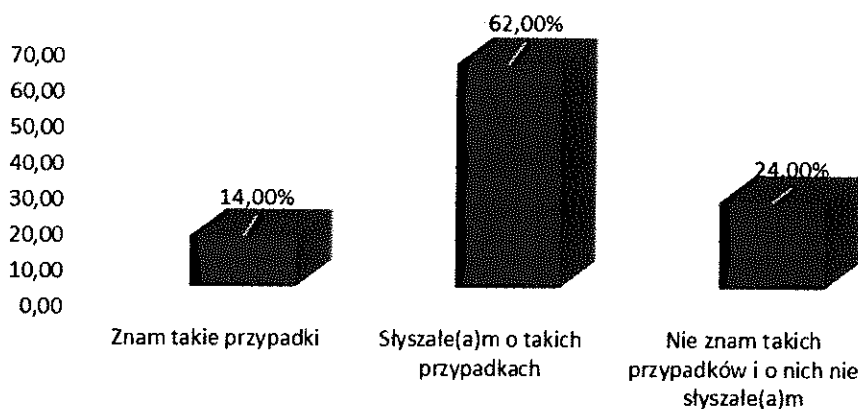
Najczęstsze ofiary przemocy domowej

Ankietowani wskazali, iż najczęściej ofiarami przemocy domowej są kobiety 44,57% odpowiedzi oraz dzieci 40,22% odpowiedzi. Niemal 9% wszystkich wskazań ofiary przemocy to osoby

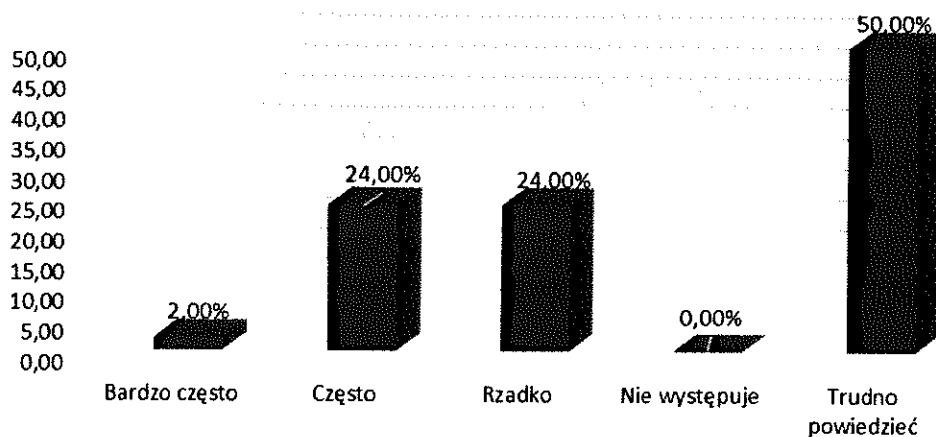
niepełnosprawne, a ponad 5% osoby starsze. Mężczyznę jako ofiarę przemocy definiuje 1% odpowiedzi.

Zanajomość występowania przypadków przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze

Zdecydowana większość osób biorących udział w badaniu – 64% przyznaje, iż słyszała o przypadkach występowania przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze, 14% ankietowanych zna takie przypadki. Niemal ¼ badanych nie znała i nie słyszała o przypadkach występowania przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze..

Ocena częstotliwości występowania problemu przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze

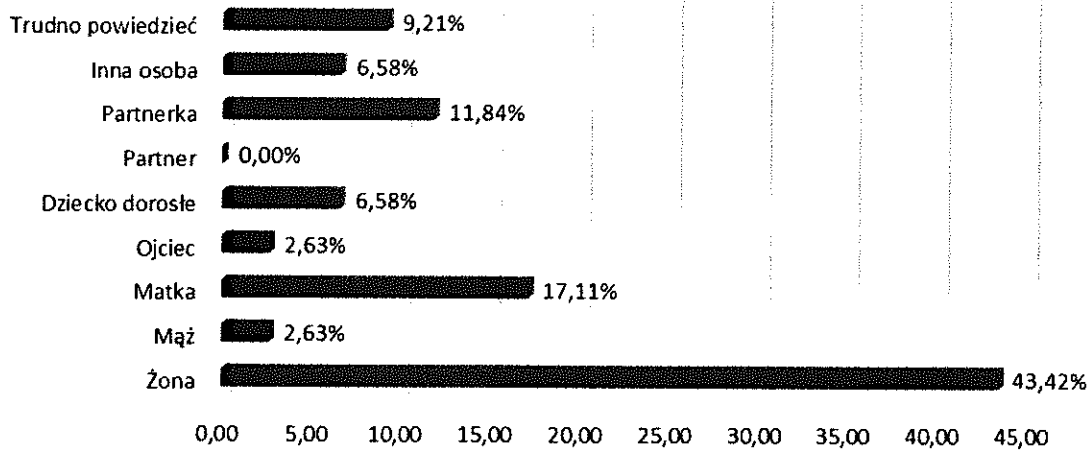
Połowie ankietowanych trudno jest wypowiedzieć się na temat częstotliwości występowania problemu przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze. Tylko 2% badanych uważa, iż do przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze dochodzi bardzo często, a 24% respondentów uważa, że często. Taki sam odsetek badanych – 24% jest zdania, że do przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze dochodzi rzadko.

Osoby najczęściej stosujące przemoc w rodzinie

Przy pytaniu dotyczącym osób, które najczęściej stosują przemoc domową, uczestnicy badania mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź. Najczęściej osobą stosującą przemoc domową jest mąż – 33% odpowiedzi, następnie ojciec – 21% odpowiedzi i partner – 20% odpowiedzi. Zdecydowanie rzadziej ankietowani, za osoby doznające przemocy uznawali żonę – 6% wskazań, dziecko dorosłe – 5% wskazań, matka i partnerka po 4% wskazań.

Osoby najczęściej doznające przemocy

Pytanie dotyczące osób najczęściej doznających przemocy również dawało możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi. W zdecydowanej większości badani za osoby najczęściej doznające przemocy uznali żony – 43,42% odpowiedzi, następnie matki – 17,11% odpowiedzi i partnerki 11,84% odpowiedzi. Dziecko dorosłe jako ofiara przemocy zostało wskazane w przypadku 6,58% odpowiedzi. Najrzadziej respondenci jako ofiary przemocy wskazywali ojca

i męża – po 2,63% wskazań. Nikt nie wskazał partnera jako osoby doznającej przemocy. Część osób miała problem z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie – 9,21% wskazań.

Tabela 3 Instytucje/osoby udzielające wsparcia w przypadku występowania przemocy domowej

Do kogo w Pana/i ocenie należy zwrócić się w przypadku przemocy domowej, aby uzyskać szybką i skuteczną pomoc?	Liczba odpowiedzi	%
Sąd rejonowy	7	4,79
Prokurator	9	6,16
Policja, dzielnicowy	46	31,51
Kościół	3	2,05
Poradnia Zdrowia Psychicznego	9	6,16
Lekarz rodzinny	6	4,11
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	31	21,23
Dyrektor szkoły	6	4,11
Pedagog lub psycholog szkolny	17	11,64
Członek rodziny	12	8,22
Stowarzyszenie/organizacja pozarządowa (jaka?)	0	0,00
Ogółem	146	100

Uczestnicy badania ankietowego zostali poproszeni o wskazanie instytucji/osób do których należy się zwrócić aby uzyskać szybką i skuteczną pomoc w przypadku wystąpienia przemocy domowej. Najczęściej badani wskazywali policję – 31,51% odpowiedzi, następnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – 21,23%, pedagoga lub psychologa szkolnego – 11,64% odpowiedzi. Tylko 12 osób przyznało, iż należy zwrócić się o pomoc do członka rodziny, a ze wsparcia prokuratury i Poradni Zdrowia Psychicznego należałoby skorzystać zdaniem 9 ankietowanych. Jako osoby ze wsparcia których należałoby skorzystać wskazano również lekarza rodzinnego i dyrektora szkoły – po 4,11% odpowiedzi.

Nikt z ankietowanych nie wskazał stowarzyszenie/organizacji pozarządowej jako instytucji, z której można uzyskać szybką i skuteczną pomoc w przypadku występowania przemocy domowej.

Tabela 4 Katalog działań dotyczących przeciwdziałaniu przemocy na terenie gminy Zarzecze

Czy spotkała się Pan/i z takimi działaniami na terenie Gminy Zarzecze?	TAK		NIE		RACZEJ NIE		NIE PAMIĘTAM		Ogółem	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Badania diagnostyczne na temat zjawiska przemocy	10	20,41	23	46,94	11	22,45	5	10,20	49	100
Ulotka o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku przemocy domowej	11	22,45	18	36,73	14	28,57	6	12,24	49	100
Pogadanka na temat przemocy domowej przeprowadzona dla rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola	6	12,24	23	46,94	12	24,49	8	16,33	49	100
Pogadanka na temat przemocy domowej przeprowadzona dla rodziców dzieci uczęszczających do szkoły	8	16,33	20	40,82	13	26,53	8	16,33	49	100
Edukacja dla dzieci na temat przemocy	21	43,75	10	20,83	11	22,92	6	12,50	48	100
Informacje w gminnym Biuletynie na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku przemocy domowej	16	34,04	11	23,40	12	25,53	8	17,02	47	100
Ośrodek całodobowy dla ofiar przemocy	5	11,36	33	75,00	6	13,64	0	0,00	44	100
Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży z terenu gminy Zarzecze - całodobowy	4	8,70	34	73,91	7	15,22	1	2,17	46	100
Informacje na stronach internetowych Gminy	11	23,40	14	29,79	7	14,89	15	31,91	47	100
Informacje na stronach internetowych szkół	9	19,57	19	41,30	7	15,22	11	23,91	46	100

Informacje na stronie internetowej GOPS	14	31,11	7	15,56	8	17,78	16	35,56	45	100
Założenie „Niebieskiej karty”	39	81,25	6	12,50	1	2,08	2	4,17	48	100
Telefon zaufania	18	40,00	20	44,44	5	11,11	2	4,44	45	100
Odebranie praw rodzicielskich rodzicom stosującym przemoc domową	22	46,81	11	23,40	8	17,02	6	12,77	47	100
Pomoc psychologiczna dla sprawców przemocy	12	25,53	13	27,66	11	23,40	11	23,40	47	100
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	13	28,26	15	32,61	10	21,74	8	17,39	46	100
Terapia rodzinna	6	13,64	20	45,45	11	25,00	7	15,91	44	100
Mediacja	7	14,89	22	46,81	9	19,15	9	19,15	47	100
Nakaz dla sprawcy przemocy natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	6	13,04	23	50,00	9	19,57	8	17,39	46	100
Zakaz kontaktowania się sprawcy przemocy domowej z osobą doznającą przemocy	8	18,18	20	45,45	9	20,45	7	15,91	44	100
Aresztowanie sprawcy przemocy domowej	14	31,82	18	40,91	6	13,64	6	13,64	44	100
Warsztaty umiejętności rodzicielskich (wychowywanie bez używania przemocy)	5	10,64	26	55,32	8	17,02	8	17,02	47	100
Poradnictwo pedagogiczne	17	38,64	14	31,82	5	11,36	8	18,18	44	100

Punkt konsultacyjno - informacyjny dla sprawców przemocy	6	13,04	21	45,65	12	26,09	7	15,22	46	100
Punkt konsultacyjno - informacyjny dla osób doświadczających przemocy	7	15,22	20	43,48	9	19,57	10	21,74	46	100
Wspólne działania policji, GOPS, szkół, służby zdrowia na rzecz osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc	19	41,30	12	26,09	12	26,09	3	6,52	46	100
Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy	9	20,00	15	33,33	14	31,11	7	15,56	45	100
Programy terapeutyczne dla doświadczających przemoc domową	5	12,20	16	39,02	11	26,83	9	21,95	41	100
Poradnictwo duszpasterskie w sytuacji przemocy domowej	6	13,95	20	46,51	11	25,58	6	13,95	43	100
Poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego	20	45,45	11	25,00	8	18,18	5	11,36	44	100
Przyznanie rodzinie pomocy finansowej	10	22,22	18	40,00	10	22,22	7	15,56	45	100
Przyznanie rodzinie asystenta rodziny	20	44,44	16	35,56	4	8,89	5	11,11	45	100

Osobom biorącym udział w badaniu zaprezentowano katalog działań dotyczących przeciwdziałaniu przemocy i zapytano czy na terenie gminy Zarzecze spotkali się z takimi działaniami. Najwięcej 81,25% badanych osób słyszało o procedurze „Niebeskie Karty”, 46,81% ankietowanych spotkało się z odebraniem praw rodzicielskich rodzicom stosującym przemoc domową, 43,75% respondentów z edukacją dla dzieci na temat przemocy a po 44,44% uczestników badania z poddaniem wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego i przyznaniem rodzinie asystenta rodziny. Największa liczba badanych w sumie 89,13% ankietowanych osób nie słyszało lub raczej nie słyszało o domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży z terenu gminy Zarzecze – całodobowym, podobna liczba osób – 88,64% nie słyszało o ośrodku całodobowym dla ofiar przemocy. Spośród badanych 71,43% respondentów nie spotkało się lub raczej nie spotkało się z pogadankami na temat przemocy domowej przeprowadzonymi dla rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola, ponad 70% badanych nie słyszało lub raczej nie słyszało o terapii rodzinnej, a niemal 70% badanych nie spotkało lub raczej nie spotkało się z badania diagnostycznymi na temat zjawiska przemocy.

Tabela 5 Katalog działań, które powinny być podejmowane na terenie gminy Zarzeczce

	TAK		NIE		RACZEJ NIE		NIE MAM ZDANIA		Ogółem	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Czy Pana/i zdaniem takie działania powinny być podejmowane na terenie Gminy Zarzeczce?										
Badania diagnostyczne na temat zjawiska przemocy	40	85,11	0	0,00	1	2,13	6	12,77	47	100
Ulotka o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku przemocy domowej	42	93,33	0	0,00	2	4,44	1	2,22	45	100
Pogadanka na temat przemocy domowej przeprowadzona dla rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola	43	95,56	0	0,00	1	2,22	1	2,22	45	100
Pogadanka na temat przemocy domowej przeprowadzona dla rodziców dzieci uczęszczających do szkoły	45	97,83	0	0,00	1	2,17	0	0,00	46	100
Edukacja dla dzieci na temat przemocy	44	97,78	0	0,00	1	2,22	0	0,00	45	100
Informacje w gminnym Biuletynie na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku przemocy domowej	44	95,65	1	2,17	1	2,17	0	0,00	46	100
Ośrodek całodobowy dla ofiar przemocy	32	78,05	0	0,00	2	4,88	7	17,07	41	100
Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży z terenu gminy Zarzeczce - całodobowy	34	80,95	0	0,00	3	7,14	5	11,90	42	100
Informacje na stronach internetowych Gminy	42	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	42	100
Informacje na stronach internetowych szkół	42	97,67	1	2,33	0	0,00	0	0,00	43	100

Informacje na stronie internetowej GOPS	43	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	43	100
Założenie „Niebieskiej karty”	40	93,02	0	0,00	0	0,00	1	2,33	43	100		
Telefon zaufania	40	95,24	0	0,00	0	0,00	2	4,76	42	100		
Odebranie praw rodzicielskich rodzicom stosującym przemoc domową	38	90,48	1	2,38	1	2,38	2	4,76	42	100		
Pomoc psychologiczna dla sprawców przemocy	37	86,05	2	4,65	0	0,00	4	9,30	43	100		
Pomoc psychologiczna dla osób doznających przemocy	41	95,35	1	2,33	0	0,00	1	2,33	43	100		
Terapia rodzinna	41	93,18	0	0,00	0	0,00	3	6,82	44	100		
Mediacja	36	83,72	1	2,33	0	0,00	6	13,95	43	100		
Nakaz dla sprawcy przemocy natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	42	87,50	5	10,42	0	0,00	1	2,08	48	100		
Zakaz kontaktowania się sprawcy przemocy domowej z osobą doznającą przemocy	39	92,86	0	0,00	1	2,38	2	4,76	42	100		
Aresztowanie sprawcy przemocy domowej	39	92,86	0	0,00	0	0,00	3	7,14	42	100		
Warsztaty umiejętności rodzicielskich (wychowywanie bez używania przemocy)	42	97,67	0	0,00	0	0,00	1	2,33	43	100		
Poradnictwo pedagogiczne	43	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	43	100		
Punkt konsultacyjny - informacyjny dla sprawców przemocy	36	83,72	1	2,33	0	0,00	5	11,63	43	100		

Punkt konsultacyjno - informacyjny dla osób doświadczających przemocy	42	95,45	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	4,55	44	100
Wspólne działania policji, GOPS, szkół, służby zdrowia na rzecz osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc	43	95,56	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	4,44	45	100
Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy	43	97,73	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,27	44	100
Programy terapeutyczne dla doświadczających przemocy domową	38	88,37	1	2,33	0	0,00	0	0,00	4	9,30	43	100
Poradnictwo duszpasterskie w sytuacji przemocy domowej	35	79,55	2	4,55	1	2,27	0	2,27	6	13,64	44	100
Poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej sąstemu nadzorowi kuratora sądowego	39	92,86	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	7,14	42	100
Przyznaczenie rodziny pomocy finansowej	34	80,95	3	7,14	1	2,38	0	2,38	4	9,52	42	100
Przyznaczenie rodziny asystenta rodziny	37	88,10	0	0,00	1	2,38	0	2,38	4	9,52	42	100

Wyniki powyższego zestawienia wskazują na to, że zdecydowana większość uczestników badania, uważa iż katalog działań zaprezentowanych w ankiecie, a mających na celu zapobieganie stosowaniu przemocy, bądź niwelowanie skutków przemocy powinien być podejmowany na terenie gminy Zarzecze.

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, iż zjawisko przemocy na terenie gminy Zarzecze występuje, większość osób uczestniczących w badaniu nie doświadczyła przemocy, jednak słyszała o jej występowaniu na terenie gminy Zarzecze. Istnieje w dalszym ciągu konieczność podejmowania działań zmierzających do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej, poprzez rozwój form pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz uwrażliwianie środowiska na konieczność reagowania na akty przemocy. Bardzo ważne jest również oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową, poprzez korygowanie ich postaw i zachowań.

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery wsparcia rodziny w Gminie Zarzecze oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- słabych stron - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- szans - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
- zagrożeń - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenia dla rozwoju sfery przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej

WYNIKI ANALIZY SWOT W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> -doświadczenie GOPS w realizacji programów z zakresu przeciwdziałania przemocy -wykwalifikowana kadra GOPS , gotowość do podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych, -coraz większa świadomość społeczeństwa nt. przemocy domowej -powołany Zespół Interdyscyplinarny -powołane grupy diagnostyczno-pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> -niskie zainteresowanie sektora pozarządowego realizacją usług społecznych w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy, -brak inicjatyw oddolnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, -niewystarczająca oferta specjalistycznego poradnictwa i wsparcia dla osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc -trudności w dostępie do specjalistycznego wsparcia (długi czas oczekiwania, wykluczenie komunikacyjne/ transportowe), -brak kompleksowej informacji o formach wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej i stosujących przemoc -niechęć do zmian i przewycięzania trudności, korzystania ze specjalistycznego wsparcia, niejasność przepisów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -coraz większa świadomość na temat przemocy domowej, skutków -zmiany w przepisach prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> -wielopropblemowość w rodzinach, -wysokie koszty specjalistycznej pomocy i wsparcia, -postrzeganie przemocy domowej stereotypowo -obojętność społeczeństwa -niekorzystne warunki zatrudnienia w usługach społecznych, które mogą powodować niedobory kadrowe lub wypalenie zawodowe kadr pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Cel główny Programu:

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Zarzecze w latach 2024-2030

Cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe:

1. zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
2. zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej
3. zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

Cel szczegółowy 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Zadanie:	Działania:	Realizatorzy/ współrealizatorzy:	Wskaźniki	Termin realizacji:
1.	Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Zarzecze	– przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy Zarzecze, w tym dzieci i młodzieży	– Gmina Zarzecze – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczu – Placówki Oświatowe w gminie Zarzecze	liczba przeprowadzonych ankiet	Zadanie realizowane w latach 2024 -2025 2029-2030
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej wśród dorosłych mieszkańców gminy Zarzecze	– rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym również o instytucjach udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy, – przekazywanie informacji nt. przemocy podczas spotkań rodziców w	– Gmina Zarzecze – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczu – Zespół Interdyscyplinarny – Placówki Oświatowe w gminie Zarzecze	– ilość rozpowszechnionych ulotek, materiałów – liczba spotkań z rodzicami – liczba zorganizowanych kampanii, wydarzeń	Zadanie realizowane w latach 2024 – 2030

		szkołach . – organizowanie kampanii, wydarzeń na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej			
3.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie problematyki przemocy	– prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży na terenie gminy Zarzecze w zakresie przemocy, – zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży, w tym zajęcia sportowe – realizacja programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy – organizowanie m. in. konkursów w zakresie przeciwdziałania przemocy	– Placówki Oświatowe w gminie Zarzecze – GOSiR w Zarzeczu – Centrum Kultury – organizacje pozarządowe – Gmina Zarzecze/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczu – Gminna Biblioteka Publiczna w Zarzeczu	– liczba przeprowadzonych działań przez placówki oświatowe – liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – liczba programów profilaktycznych, – liczba dzieci biorąca udział w programach – liczba konkursów – liczba osób biorąca udział w konkursach	Zadanie realizowane w latach 2024 – 2030

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

Lp.	Zadanie:	Działania:	Realizatorzy/ współrealizatorzy:	Wskaźniki	Termin realizacji:
1.	Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz	– Utworzenie i funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego – Powoływanie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych	– Wójt Gminy – Zespół Interdyscyplinarny	– zarządzenie Wójta w sprawie powołania ZI – liczba powołanych grup diagnostycznych	Zadanie realizowane w latach: 2024-2030

	wypracowanie zasad współpracy			pomocowyc h	
2.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja procedury „Niebieskie Karty” - opracowywanie i realizowanie planu pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej, - motywowanie osób dotkniętych przemocą domową do udziału w programach terapeutycznych - zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej - udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej, - Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu 	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu - Zespół Interdyscyplinarny/grupy diagnostyczno-pomocowe - Płacówki Oświatowe - Komisariat Policji w Kańczudze - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodek Zdrowia - organizacje pozarządowe - Służba kuratorska 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba założonych NK - liczba rodzin objętych procedurą NK - liczba opracowanych planów pomocy przez grupy diagnostyczno-pomocowe - liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych - liczba osób korzystających z ośrodka wsparcia lub interwencji kryzysowej - liczba osób otrzymująca wsparcie finansowe - liczba dzieci, którym zapewniono ochronę zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej 	Zadanie realizowane w latach: 2024-2030

		opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową		– liczba osób korzystających z poradnictwa	
3.	Monitorowanie działań pomocowych	Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej	-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu - placówki oświatowe - grupy diagnostyczno-pomocowe	– liczba osób objętych monitoringiem	Zadanie realizowane w latach: 2024-2030

Cel szczegółowy 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Lp.	Zadanie:	Działania:	Realizatorzy/ współrealizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji:
1.	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej	– Działania wobec osób stosujących przemoc domową w ramach procedury „Niebieskie Karty” – Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemoc domową	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu – Zespół Interdyscyplinarny/ – grupa diagnostyczno-pomocowa – Komisariat Policji – Sąd – Prokuratura	– Liczba wypełnionych Niebieskich Karty – D – liczba osób, którym wydano zakazy zbliżania się	Zadanie realizowane w latach: 2024-2030
2.	Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej oraz programów	– kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową – kierowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu – Zespół Interdyscyplinarny/ – Grupa diagnostyczno-pomocowa	– Liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową – Liczba osób	Zadanie realizowane w latach: 2024-2030

	psychologiczno-terapeutycznych	przemoc domową		skierowanyc h do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	
3.	Prowadzenie działań motywujących do zmiany zachowań osób stosujących przemoc domową	<ul style="list-style-type: none"> -Praca z osobą stosującą przemoc domową -wystąpienie z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa -składanie, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń -podjęcie działań wobec osób stosujących przemoc domową i nadużywających alkohol 	<ul style="list-style-type: none"> -Komisariat Policji w Kańczudze -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu -Zespół Interdyscyplinarny -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zarzeczcu -Placówki Oświatowe w gminie Zarzeczcu -Ośrodek Zdrowia -organizacje pozarządowe -Sąd -Prokuratura 	<ul style="list-style-type: none"> -liczba osób stosujących przemoc domową, z którymi pracował funkcjonariusz Policji powołany do grupy diagnostyczno-pomocowej -liczba zawiadomień do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa -liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia , o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń 	Działania ciągłe 2024 – 2030

				–liczba wniosków złożonych do GKRPA, –liczba osób skierowanych na leczenie w związku z nadużywaniem alkoholu	
--	--	--	--	---	--

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Lp.	Zadanie:	Działania:	Realizatorzy/ współrealizatorzy:	Wskaźniki	Termin realizacji:
1.	Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	– udział osób podejmujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szkoleniach, warsztatach, konferencjach – organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych,	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu – Zespół Interdyscyplinarny – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zarzeczcu – Placówki Oświatowe w gminie Zarzeczce – Komisariat Policji w Kańczudze – Ośrodek Zdrowia – organizacje pozarządowe – Służba Kuratorska – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przeworsku	– liczba osób biorąca udział w szkoleniach – liczba szkoleń, warsztatów, konferencji – spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych	Działania ciągłe 2024 – 2030

VIII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Realizatorami/współrealizatorami Programu będą: Wójt Gminy Zarzeczce, Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno-pomocowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, placówki oświatowe, Ośrodki Zdrowia, organizacje pozarządowe, Służba Kuratorska, Sąd, Prokuratura,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przeworsku, GOSiR w Zarzeczcu, CK w Zarzeczcu GBP
w Zarzeczcu

IX. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy Zarzeczce,
- osób zagrożonych zjawiskiem występowania przemocy domowej,
- ofiar przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków występowania przemocy domowej,
- osób oraz instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że realizacja programu przyczyni się do stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, co doprowadzi do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom zagrożonym i doznającym przemocy domowej poprzez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- Zwiększenia poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

XI. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Do monitorowania realizacji Programu zobowiązany jest Wójt Gminy Zarzeczce, wypełniający ten obowiązek przy pomocy wyznaczonej do tego celu jednostki – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarzeczcu. Jednostka ta koordynować będzie prace związane z monitorowaniem Programu, współpracując z jednostkami zaangażowanymi w jego realizację.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jednostki składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarzeczcu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy Zarzeczce sprawozdanie z realizacji Programu.

XII. OBSŁUGA PROGRAMU

Obsługę organizacyjno-techniczną Programu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarzeczcu.

XIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Zarzeczce, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zarzeczcu, dotacji oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł, w tym UE